

Utlåtande 2007: RI (Dnr 016-3853/2006, 035-204/2004)

Rådslag mellan politiker och medborgare

Motion av Lennart Johansson och Rebwar Hassan (båda mp) (2006:36)

Handlingar tillgängliga på nätet

Skrivelse av Leif Rönngren (s)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2006:36) av Lennart Johansson och Rebwar Hassan (båda mp) anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anför.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

Skrivelsen daterad den 1 april 2004 av Leif Rönngren (s) anses besvarad med vad som i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 24 mars 2004 anförts.

Föredragande borgarrådet Kristina Axén Olin anför följande.

Ärendena

Lennart Johansson och Rebwar Hassan (båda mp) har i en motion (2006:36) föreslagit att stadens samtliga politiker ges tillgång till e-skrivbord för tillgång till stadens intranät var som helst. Motionärerna föreslår vidare att möjligheten för ledamöter i andra nämnder som exempelvis stadsdelsnämnder att få tillgång till datorer för dialog med medborgare bör beaktas samt avslutningsvis att stadens webbplats "Insyn" utvecklas till ett instrument för rådslag mellan politiker och medborgare.

Förre personal- och demokratiborgarrådet Leif Rönngren (s) har i en skrivelse från 2004 föreslagit kommunstyrelsen att ge stadsledningskontoret i uppdrag att möjliggöra att handlingar, protokoll och ärenden från kommunstyrelsen och kommunfullmäktige finns tillgängliga på Internet.

Beredning

Lennart Johanssons och Rebwar Hassans motion har remitterats till stadsledningskontoret samt till stadsdelsnämnderna för Kungsholmen, Skarpnäck och Skärholmen.

Stadsledningskontoret konstaterar att ett samlat utvecklingsarbete startas med IT som redskap för medborgarservice i och med stadens budget för 2007, varvid 500 mnkr avsatts för detta ändamål. Tillgång till handlingar kan tillgodoses genom e-tjänsten "Insyn", varför e-skrivbord inte torde vara erforderligt. Avslutningsvis bedömer stadsledningskontoret att ett enhetligt uppträdande från stadens sida i dessa frågor kan ge en snabbare implementering parallellt med kostnadsminskningar.

Kungsholmens stadsdelsnämnd instämmer i att samtliga stadens politiker bör ha tillgång till datorer, men ställer sig tveksam till om staden generellt skall vara ytterligare en leverantör av datorpaket till nämndernas ledamöter. Nämnden instämmer vidare i att staden bör ha ett gemensamt system på Internet för allmänna handlingar som är tillgängligt och lätt för allmänheten att använda. Detta torde gå att åstadkomma genom "Insyn", som även torde kunna utvecklas till ett system för rådslag mellan politiker och medborgare om så önskas.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser att IT kan och bör nyttjas i högre utsträckning som ett medel för att öka insyn och dialog. Vad e-skrivbord beträffar noterar nämnden att det för gruppledarna för varje parti finns möjlighet att få låna dator, men att e-skrivbord inte är nödvändigt för att få tillgång till handlingar. Nämnden påtalar vidare att det finns olika system för ärendehantering i staden och efterlyser ett enhetligt system för att på nätet publicera stadsdelsnämndernas handlingar.

Skärholmens stadsdelsnämnd påtalar att e-skrivbord och tillgång till dator för stadsdelsnämndernas politiker är en kostnadsfråga, varvid även frågan om support måste beaktas. "Insyn" är enligt nämnden ett bra system för att publicera handlingar på webben. Slutligen konstaterar nämnden att 500 mnkr har avsatts i stadens budget för 2007 för ett samlat utvecklingsarbete med IT som redskap för medborgarservice. Nämndens förhoppning är att staden utreder frågan om hur publicering av stadens handlingar skall ske och väljer ett gemensamt publiceringsverktyg för hela staden.

Leif Rönngrens skrivelse har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret konstaterar att publicering på Internet av kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens handlingar planeras ske från och med januari 2005. Projektets avsikt är att det skall vara enkelt och tydligt för medborgare och andra intresserade att finna uppgifterna på www.stockholm.se.

Mina synpunkter

De frågor som tas upp i såväl Lennart Johanssons och Rebwar Hassans motion som Leif Rönngrens skrivelse är synnerligen angelägna och aktuella. Betydelsen av stadens förmåga att vara tillgänglig för sina uppdragsgivare – stockholmarna – kan svårligen överdrivas. Allmänhetens möjlighet att lätt få insyn i den kommunala beslutsprocessen och att kunna föra en obehindrad dialog med de folkvalda är grundläggande delar av en vital demokrati. Utan ett ständigt pågående samtal mellan väljare och valda förtvinar den demokratiska processen. Valen får inte bli medborgarnas enda uttrycksmöjlighet och enda tillfälle till ansvarsutkrävande.

Internet och de förändringar av förutsättningarna för kommunikation som det har fört med sig är i detta sammanhang centralt. Tekniken har givit oss ständigt större möjligheter att meddela oss, över geografiska avstånd, på kort tid och till stora skaror av medmänniskor. Informationsteknologin har på ett mycket konkret sätt krympt avstånden i tid och rum för de människor som använder sig av den. Det blir inte minst tydligt i Stockholm, som har en stark IT- och telecomsektor. Det är därför mycket viktigt att även Stockholms stad målmedvetet använder sig av dessa möjligheter i dialogen med stadens invånare.

Det är mot bakgrund av bland annat detta som den nya majoritetens IT-satsning om 500 mnkr skall betraktas. En del av denna satsning är att staden via Internet skall informera om verksamheter i såväl enskild som egen regi; webben skall likaså kunna användas för att få information och kunna jämföra olika alternativ inom förskola och skola. I budgeten för 2007 har vi från majoritetens sida dessutom tydligt uttalat att stadens elektroniska tillgänglighet skall öka. En gemensam IT-strategi för staden och koncernen skall utarbetas med målet att vara implementerad till årsskiftet 2007/2008. Jag kan därför med glädje konstatera att arbetet med de frågor som motionärerna och Leif Rönngren tar upp i sina respektive initiativ redan pågår för fullt.

Likafullt vill jag ta tillfället i akt att understryka vad som framkommit i remissvaren till Lennart Johanssons och Rebwar Hassans motion. Samtliga remissinstanser efterlyser en samlad hållning från staden centralt, för att förenkla och tydliggöra den elektroniska kommunikationen i stadens olika förvaltningar. Det är således en synpunkt som bör beaktas i det fortsatta arbetet med stadens IT-strategi. Enhetlighet i stadens webbprofil bidrar till tydlighet och överskådlighet både för stockholmarna och för stadens anställda.

Bilagor

1. Motion (2006:36) från Lennart Johansson och Rebwar Hassan (båda mp) om rådslag mellan politiker och medborgare
2. Skrivelse från Leif Rönngren (s) om handlingar tillgängliga på nätet

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen om rådslag av Lennart Johansson och Rebwar Hassan (mp)
2. därutöver anför följande:

I en levande demokrati är dialogen mellan medborgare och politiker oerhört viktig och staden måste underlätta denna process. Det är positivt att staden avsätter 500 mkr i en IT-satsning, men vi befarar att dessa medel i alltför stor utsträckning kommer att gå till envägskommunikation där staden är avsändare och medborgarna mottagare. Dialogen mellan parterna där medborgarna kan lämna förslag och ha en direktkommunikation med sina politiker bör vara det centrala. Därför anser vi att idén om rådslag bör realiseras.

Reservation anfördes av borgarrådet *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motion (2006:36) av Lennart Johansson och Rebwar Hassan (båda mp) med tillägg av de synpunkter som anförts i denna reservation
2. skrivelsen av Leif Rönngren (s) anses besvarad med vad som anförts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 24 mars 2004.

Vi välkomnar motionärernas förslag men vill också gå längre i demokratiseringen av Stockholm. Vi vill flytta ut fler verksamheter till stadsdelsnämnderna. Vi vill uppmuntra politiker och medarbetare att arbeta med deltagande demokrati och har därför anslagit budgetmedel till utbildning och inrättande av ett kansli för deltagande demokrati.

Stadsdelsnämnderna är det viktigaste verktyget för att öka vår lokala demokrati, eftersom större delen av stadens verksamheter som vänder sig direkt till medborgarna finns ute i stadsdelarna. Där ges medborgarna många tillfällen att träffa sina lokala politiker, vare sig det är i mataffären, på föräldramötet eller när man står och väntar på bussen. Nu minskar den möjligheten drastiskt eftersom vi fått färre och större stadsdelsnämnder och färre lokala politiker. Den viktigaste insatsen för att öka demokratin i Stockholm just nu är därför att återinföra de stadsdelsnämnder som tagits bort.

Självklart är det personliga mötet mellan medborgare och politiker överlägset för ömsesidiga samtal och debatter, men vi ska också ta vara på de virtuella mötesplatser som skapas genom ny teknik. För medborgare med funktionsnedsättningar, äldre som inte vill gå ut om kvällarna eller ensamstående föräldrar kan kontakt via nätet vara en viktig kanal för att nå sina politiker. För många ungdomar är möten via nätet lika naturligt som att träffas personligen.

Däremot får inte e-demokratin minska stadens ansträngningar att göra möteslokaler tillgängliga för medborgare med funktionsnedsättningar. Precis som alla andra ska de kunna välja om de vill kontakta sina politiker via nätet eller träffas på ett öppet möte med stadsdelsnämnden. Tyvärr har det allt större geografiska avståndet i stadsdels-

nämnderna lett till att allt färre medborgare kan möta sina politiker i vardagen. Det blir dessutom längre resväg till den öppna frågestunden i stadsdelsnämnden. Medborgare med ekonomiskt bistånd som nu på löpande band nekas SL-kort sätts i någon sorts demokratiarrest, eftersom de varken har råd att åka till nämndmötet eller har råd att skaffa sig dator och internetuppkoppling.

Med majoritetens centraliseringsiver förlorar medborgarna dessutom möjligheten till kontakt med lokala politiker om exempelvis rör skolan och barmarksrenhållningen. Den här sorgliga utvecklingen har gjort motionärernas förslag om e-demokrati och rådslag via nätet högaktuellt, tyvärr inte som komplement till personliga möten utan alltmer som en ersättning.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2006:36) av Lennart Johansson och Rebwar Hassan (båda mp) anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anför.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

Skrivelsen daterad den 1 april 2004 av Leif Rönngren (s) anses besvarad med vad som i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 24 mars 2004 anförts.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
KRISTINA AXÉN OLIN

Anette Otteborn

ÄRENDET

Lennart Johansson och Rebwar Hassan (båda mp) har i en motion (2006:36) föreslagit att stadens samtliga politiker ges tillgång till e-skrivbordet för tillgång till stadens intranät var som helst. Motionärerna föreslår vidare att möjligheten för ledamöter i andra nämnder som exempelvis stadsdelsnämnder att få tillgång till datorer för dialog med medborgare bör beaktas, samt avslutningsvis att stadens webbplats "Insyn" utvecklas till ett instrument för rådslag mellan politiker och medborgare.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret samt till stadsdelsnämnderna för Kungsholmen, Skarpnäck och Skärholmen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 6 februari 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad har en klar ambition att främja närdemokratin och ett aktivt medborgarskap. Ett utvecklingsarbete pågår och olika vägar prövas för att uppnå detta.

År 2001 beslutades en e-strategi för staden. Där framhölls bla. att informationstekniken ska användas för att utveckla formerna för dialog inom den lokala demokratin genom kontakter mellan politiker och förtroendevalda, högre kvalitet i medborgarnas kontakter med staden samt förbättrad tillgång till aktuell information.

I stadens budget för 2007 höjs ambitionsnivån ytterligare genom att ett samlat utvecklingsarbete startas med IT som redskap för verksamhetsutveckling och medborgarservice. För detta ändamål avsätts 500 mnkr. Målen är bla. att ge förbättrad information som underlag för val av alternativa privata serviceformer genom en webbportal, utveckla befintliga IT-system och samtidigt effektivisera stadens verksamheter.

De frågeställningar som tas upp i motionen har beröringspunkter med det utvecklingsarbete som nu dras igång. Samtidigt kan stadsledningskontoret konstatera att demokratisk fördjupning enligt motionens intentioner har utvecklats. Man har inom SDN-sektorn hunnit olika långt.

Tillgång till handlingar kan tillgodoses genom "Insyn" varför e-skrivbord inte är erforderligt av detta skäl. I motionen framförs ett önskemål om ökad tillgång till datorer för förtroendevalda. Denna fråga torde få prövas i mån av tillgång på ekonomiska resurser.

Det sker en snabb utveckling av tekniska möjligheter för kommunikation mellan politiker och medborgare via webb eller mobil. Ett enhetligt uppträdande från stadens sida i dessa frågor kan ge en snabbare implementering samtidigt som kostnaderna kan hållas nere. Ett enhetligt publiceringsverktyg för handlingar inom stadens nämnder och bolag kan vara ett exempel på detta.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 december 2006 att som svar på remissen överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 december 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Genom e-skrivbord kan man bl.a. komma åt stadens intranät från vilken dator som helst. Det är bra om stadens politiker har den möjligheten. E-skrivbordet är flexibelt och det skulle också kunna ersätta det datorpaket som presidier i nämnder regelmässigt får från stadsledningskontoret.

Alla politiker i staden måste självklart ha tillgång till datorer. Inom Kungsholmens stadsdelsnämnd har alla ledamöter datorer. De har egna datorer hemma, datorer genom arbetet och/eller genom sina politiska uppdrag. Förvaltningen är tveksam till om staden generellt ska vara ytterligare en leverantör av datorpaket till nämndernas ledamöter.

Förvaltningen instämmer i att staden bör ha ett gemensamt system på Internet för nämnders handlingar, protokoll m.m. som är tillgängligt och lätt att använda för allmänheten. I dagsläget använder nästan alla stadsdelsnämnder ärendehanteringssystemet Insyn. Kungsholmens stadsdelsnämnd har mångårig och bra erfarenhet av Insyn. Genom Insyn kan allmänheten ta del av handlingar, prenumerera på handlingar, lämna medborgarförslag m.m. Inom Insyns nuvarande ram finns också en tjänst för debattinlägg som kan utvecklas till ett bra system för rådslag i olika frågor mellan politiker och medborgare om nämndens ledamöter så önskar.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 14 december 2006 att som svar på remissen överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 november 2006 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen menar, i likhet med motionärerna, att IT kan och bör utnyttjas i högre utsträckning än i dag som ett medel för att öka insynen och möjligheterna att komma till tals med förtroendevalda och anställda i staden. Det är angeläget att på olika sätt uppmuntra stockholmarnas engagemang för sin stad. Ett sådant engagemang finns förvisso, det har historien visat. Kan nyttjandet av informationsteknik underlätta och uppmuntra ännu fler att säga sin mening så bör den möjligheten tas till vara.

Människor som upplever delaktighet mår bättre och tar större ansvar för både sig själva och samhället. Förvaltningen anser att rådslag är en intressant metod som skulle kunna prövas i Skarpnäck för att öka möjligheten för människor att påverka mellan valen. Möjlighet för gruppledarna för varje parti att få låna dator finns, men e-

skrivbord är inte nödvändigt för att ha tillgång till handlingar eller protokoll. På intranätet finns däremot en del information som kan vara intressant för politiker att få tillgång till, men det är också en kostnadsfråga.

Det finns olika system för ärendehantering i Stockholm. Några stadsdelar använder sig av Diabas och andra har andra system. Ännu finns inget centralt beslut om vilket system som ska användas. I ärendesystemet Diabas finns moduler som gör det möjligt att publicera handlingar på nätet. Några stadsdelar använder "Insyn" för att göra stadsdelens handlingar och protokoll tillgängliga. På Skarpnäcks stadsdelsnämnds externa hemsida finns stadsdelens handlingar och protokoll. Det finns ett behov av ett enhetligt system för att på nätet publicera stadsdelsnämndernas handlingar. Idag kan det vara svårt att leta eftersom det ser olika ut på olika hemsidor.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 14 december 2006 att som svar på remissen överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 november 2006 har i huvudsak följande lydelse.

E-skrivbord och tillgång till dator för stadsdelsnämndernas politiker är en kostnadsfråga. Här måste också frågan om support beaktas. Det vore önskvärt om kommunstyrelsen beslutade i denna fråga eftersom det gäller politiker i alla nämnder.

E-tjänsten Insyn används av flera stadsdelsförvaltningar. Här i Skärholmen kommer alla åt nämndhandlingar med mera digitalt genom s.k. pdf-dokument på www.skarholmen.se. Det vore en klar fördel för medborgarna om dokumenten också var sökbara på ett lättare sätt. Insyn är ett bra system för detta. I stadens budget för 2007 har en halv miljard avsatts för ett samlat utvecklingsarbete med IT som redskap för verksamhetsutveckling och medborgarservice. Här är vår förhoppning att staden utreder frågan om hur publicering av stadens handlingar ska ske och väljer ett gemensamt publiceringsverktyg för hela staden.

Rådslag som e-tjänst, elektronisk panel och andra möjligheter till kommunikation mellan politiker och medborgare via webb eller mobil som ett led i den demokratiska processen ligger i tiden. Våra förväntningar är att även de tekniska förutsättningarna för detta löses centralt. Sedan bestämmer varje stadsdelsnämnd hur och när man ska använda verktyget.

Vid utvecklingen av e-tjänster är det viktigt att erfarenheten av att möta medborgarnas frågor ansikte mot ansikte tas till vara. Skärholmens stadsdelsnämnd medverkar gärna i ett utvecklingsarbete under central ledning.

ÄRENDET

Förra personal- och demokratiborgarrådet Leif Rönngren (s) har i en skrivelse daterad den 14 januari 2004 föreslagit kommunstyrelsen att ge stadslednings-

kontoret i uppdrag att möjliggöra att handlingar, protokoll och ärenden från kommunstyrelsen och kommunfullmäktige finns tillgängliga på Internet.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och har beretts inom IT-avdelningen i samråd med finansavdelningen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 mars 2004 har i huvudsak följande lydelse.

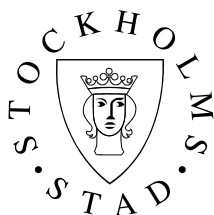
Inom ramen för ”Stockholms stads e-strategi, daterad 2002-02-19” beslöt kommunstyrelsen att starta ett ärendehanteringsprojekt med syfte att ge stadens medborgare, brukare och näringsliv möjlighet att elektroniskt följa och ta del av kommunens ärendehantering och beslutsprocess samt ge kommunens förtroendevalda och tjänstemän möjlighet att på ett gemensamt elektroniskt sätt arbeta och följa ett ärende fram till beslut.

Innan medborgare och andra intressenter kan erbjudas en ökad service, som det skulle innebära att publicera handlingar på Internet, måste de interna processerna för diariet föring vara tydliga och genomarbetade så att inte handlingar och ärenden oavsiktligt publiceras.

Under tiden 2003-09-01 – 2003-12-31 har arbetet med att införa elektronisk ärende- och akthantering pågått inom KF/KS kansli, rotel I och V, finansavdelningen samt hos stadsdirektören. Sedan 2004-01-01 pågår införandet inom övriga avdelningar och rotlar inom kommunstyrelsens förvaltningar. Införandet skall vara klart 2004-05-31.

Från och med den 2 februari 2004, ligger stadens diarium ute på stadens intranät. (Inga uppgifter bakåt i tiden ligger ute.) Det innebär att man själv kan söka och titta på ärenden och man når det via rubriken "Politik". Även andra förvaltningar och bolag kan gå in och titta. För att inte alla uppgifter i diariet ska vara tillgängliga utanför vår egen myndighetsgräns, måste man logga in. Instruktioner om hur detta går till finns på intranätet och har också skickats ut till samtliga inom stadsledningskontoret.

Publicering på Internet av Kommunfullmäktiges och Kommunstyrelsens föredragningslistor, beslut och ärenden planeras ske från och med januari 2005. Projektets avsikt är att det ska vara enkelt och tydligt för medborgare och andra intresserade att finna uppgifterna på www.stockholm.se.



KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2006:36

2006:36

**Motion av Lennart Johansson och Rebwar Hassan (båda mp)
om rådslag mellan politiker och medborgare**

Dnr 016-3853/2006

I en levande demokrati är dialogen mellan medborgare och politiker en grundläggande hörnpelare. Demokratien måste hela tiden utvecklas och teknikens nya möjligheter utnyttjas för att så många medborgare som möjligt ska känna att de är med och påverkar den representativa demokratin.

e-skrivbordet

bör erbjudas alla politiker att användas i de datorer som Kommunfullmäktiges ledamöter har tillgång till. Möjligheten för ledamöter i andra nämnder som stadsdelsnämnder att få tillgång till datorer för dialog med medborgare bör beaktas. E-skrivbordet används nu av förvaltningschefer för tillgång till stadens intranät hemifrån.

- Stadens webbplats "Insyn" bör utvecklas till en dialog mellan förtroendevalda och medborgarna. Det är önskvärt att alla stadsdelsnämnder använder webbplatsen insyn för att lägga upp protokoll och handlingar. Målet är också att alla politiker kommer åt handlingar på stadens intranät hemifrån genom e-skrivbordet.

e-demokrati

skapar förutsättningar för en mer deltagande och direkt demokrati. Under senare år är det de rörelser som lyckats samla sig genom det snabba utbytet av information världen över som tvingat fram demokratiska reformer.

- Genom Internet kan kommunikationen mellan väljare och valda stärkas, direkt deltagande i beslutsfattandet möjliggöras och bakgrundsinformation spridas.

Rådslag

har handlat om allt från trafiklösningar till placeringen av en ny skola. Förutom vanliga möten och information på webben har medborgarna kunnat debattera frågorna på

en hemsida under en vecka och chatta med politiker och tjänstemän för att sedan slutligen ta ställning till tydliga alternativ via webben eller med pappersröstsedel.

- Det handlar ofta om att göra information och beslutsunderlag tillgängliga på webben. Men också att rådfråga kommuninvånare i särskilda medborgarpaneler som stadsdelen Älvsjö i Stockholm gjort. I ett flertal kommuner har rådslag genomförts, som i Sigtuna och Kalix.

Vi föreslår med hänvisning till ovanstående att

1. alla politiker får tillgång till e-skrivbordet för tillgång till stadens intranät var som helst
2. möjligheten för ledamöter i andra nämnder som t.ex. stadsdelsnämnder att få tillgång till datorer för dialog med medborgare bör beaktas
3. stadens webbplats "Insyn" utvecklas för rådslag mellan politiker och medborgare.

Stockholm den 2 oktober 2006

Lennart Johansson

Rebwar Hassan